

Co-funded by
the European Union

Projekti Nr: 101129398-ERASMUS-EDU-2024-CBHE-STRAND-1

Përmirësimi i Strategjive të Qëndrueshme Universitare për Sigurimin e Cilësisë drejt Ekselencës

QA-SURE

LIGJERATA 2

Proceset e Sigurimit të Cilësisë në Nivel Institucional

Mohim përgjegjësie: Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm ato të autorit(ve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane të Arsimit dhe Kulturës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjës për to.

Lista e përmbajtjes

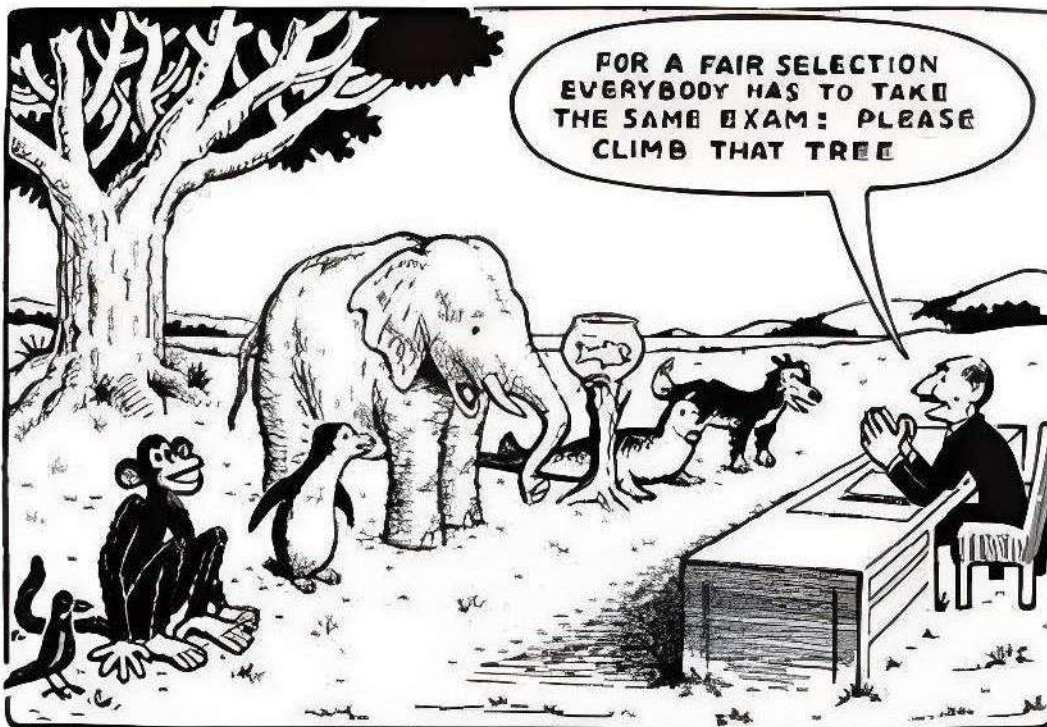
1	HYRJE NË PROCESET E SIGURIMIT TË CILËSISË (SC) NË ARSIMIN E LARTË	3
2	HARTIMI I PROCESEVE TË SIGURIMIT TË CILËSISË	4
3	MONITORIMI DHE VLERËSIMI I MEKANIZMAVE TË SIGURIMIT TË CILËSISË	5
4	PËRMIRËSIM I VAZHDUESHËM NË PRAKTIKËN INSTITUCIONALE TË SIGURIMIT TË CILËSISË	7
4.1	Mbledhja sistematike e të dhënave	7
4.2	Shqyrtime të Cilësisë	8
4.2.1	<i>Vetë-Vlerësimi</i>	<i>10</i>
4.2.2	<i>Vlerësimi i Jashtëm</i>	<i>11</i>
4.2.3	<i>Akreditimi</i>	<i>11</i>
4.2.4	<i>Certifikimi</i>	<i>12</i>
5	VLERËSIMET NDËRKOMBËTARE DHE KRAHASIMI	13
6.	PËRFUNDIM	14
7.	REFERENCAT	15

1 Hyrje në Proceset e Sigurimit të Cilësisë (SC) në Arsimin e Lartë

Proceset e SC-së në arsimin e lartë janë thelbësore për sigurimin e cilësisë dhe efektshmërisë së programeve akademike dhe operacioneve institucionale. Akreditimet, auditimet dhe certifikimet janë komponentë thelbësorë të sigurimit të cilësisë (SC), secila duke përmbushur një rol të veçantë në vlerësimin dhe rritjen e cilësisë. Vetë-vlerësimi dhe vlerësimi i jashtëm i rrisin këto përpjekje duke ofruar vlerësime të plota dhe të paanshme të performancës institucionale. Institucionet e arsimit të lartë mund të forcojnë ofertat e tyre arsimore dhe t'u shërbejnë më mirë studentëve dhe palëve të interesuara të tyre duke ndjekur kriteret e përcaktuara dhe duke u përpjekur vazhdimisht për përmirësim (Rodman, 2010).

Kur merren parasysh proceset e sigurimit të cilësisë (SC) në arsimin e lartë në nivel institucional, është e rëndësishme të njihen dallimet ndërmjet kombeve, disiplinave dhe institucioneve individuale. Këto variacione ndikojnë në mënyrën se si cilësia përcaktohet dhe sigurohet. Kornizat rregullatore kombëtare dhe pritshmëritë kulturore i formësojnë standardet e SC-së në mënyra të ndryshme (Harvey & Williams, 2010). Për më tepër, disiplinat dhe llojet e institucioneve kërkojnë qasje të përshtatura të SC për të pasqyruar nevojat dhe misionet e tyre unike (Biggs & Tang, 2011; Sursock, 2015). Këto dallime duhet të merren parasysh për të siguruar që proceset e SC-së janë relevante dhe efektive në kontekste të ndryshme.

Fig: Nevoja për vlerësim

Mohim përgjegjësie: Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm ato të autorit(ve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane të Arsimit dhe Kulturës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjës për to.

E marrë nga: <https://image.slidesharecdn.com/evaluationinhighereducation-150123232346-conversion-gate01/75/Evaluation-in-higher-education-3-2048.jpg>

2 Hartimi i Proceseve të Sigurimit të Cilësisë

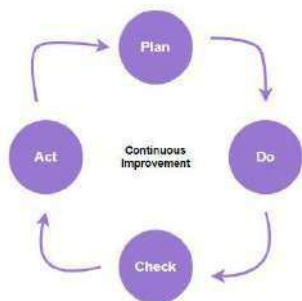
Përcaktimi i proceseve të fuqishme të Sigurimit të Cilësisë (SC) në institucionet e arsimit të lartë (IAL-të) është thelbësor për të garantuar që programet akademike t'i përmbahen ose të tejkalojnë standardet e përcaktuara të cilësisë. Strategjia sistematike dhe gjithëpërfshirëse përfshin (Lonneke dhe të tjerët 2020, Liu dhe të tjerët 2015, Adina dhe të tjerët 2014):

Vlerësimi i Nevojave dhe Angazhimi i Palëve të Interesit

- Kryeni vlerësimin e plotë të nevojave.
- Bashkëpunoni me palët kryesore të interesit, duke përfshirë si mësuesit, studentët, administratën dhe partnerët e industrisë.
- Përcaktoni kriteret dhe parashikimet e sakta për procedurën e sigurimit të cilësisë.

Vendosja e Objektivave të Qarta dhe e Rezultateve të Dëshiruara

- Përcaktoni kriteret të matshme për sukses, të tilla si rezultatet e të nxëniet të studentëve, normat e diplomimit dhe statistikave të punësimit.
- Përdorni ciklin Planifiko-Bëj-Kontrollo-Vepro (PBKV) për të mbështetur përmirësimin e vazhdueshëm përmes planifikimit, zbatimit, monitorimit dhe veprimit në informata kthyesë.

Integrimi i standardeve ndërkombëtare

- Përafroni proceset e SC-se me praktikat më të mira globale.
- Zbatoni metodologjinë që fokusohet në plotësimin e nevojave të klientëve (studentëve dhe punëdhënësve) duke ndjekur qasjen sistematike.
- Krijoni dhe promovoni një kulturë që i jep përparësi progresit të vazhdueshëm.
- Zhvilloni sistemin e menaxhimit të cilësisë (SMC) që përfshin dokumentacion të fortë, strategji të qarta komunikimi dhe role dhe përgjegjësi të mirëpërcaktuara. Më shumë rreth SMC-së mund të mësoni në videon e mëposhtme: Çfarë është sistemi i menaxhimit të cilësisë (SMC)?

Krijimi i Procedurave dhe Udhëzimeve të Detajuara

Mohim përgjegjësie: Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm ato të autorit(ve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane të Arsimit dhe Kulturës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjës për to.

- Formuloni protokolle dhe standarde për operacionet akademike dhe administrative.
- Përfshini hartimin e kurrikulës, metodologjitë e mësimdhënies, vlerësimet e studentëve, vlerësimet e fakultetit dhe shërbimet mbështetëse.
- Sigurohuni që çdo pjesë të jetë planifikuar dhe regjistruar me kujdes për të ruajtur konsistencën dhe për të maksimizuar efektshmërinë.
- Zbatoni sistemin për mbledhjen dhe vlerësimin e vazhdueshëm të të dhënave mbi efikasitetin e procedurave të sigurimit të cilësisë.

Angazhimi i Palëve të Interesuara

- Angazhohuni rregullisht në konsultime me palët e interesuara të brendshme dhe të jashtme.
- Përdorni anketat, grupe të fokusuara, bordet këshilluese dhe bashkëpunimet formale me industrinë dhe organizatat profesionale.
- Sigurohuni që metodat e sigurimit të cilësisë të mbulojnë në mënyrë gjithëpërfshirëse të gjithë komponentët thelbësorë të përsosmërisë (ekselencës) arsimore dhe të jenë në përputhje me nevojat dhe pritshmëritë e palëve të interesuara.

Infrastruktura mbështetëse

- Krijoni komitete ose njësi të dedikuara për SC-në.
- Siguroni trajnime dhe zhvillim profesional për stafin e përfshirë në aktivitetet e SC-së.
- Investoni në teknologji dhe mjete për menaxhimin efikas të të dhënave dhe proceseve të SC-së.

3 Mekanizmat e Monitorimit dhe Vlerësimit të Sigurimit të Cilësisë

Proceset e monitorimit dhe vlerësimit të Sigurimit të Cilësisë (SC) në institucionet e arsimit të lartë (IAL-të) janë jetike për të siguruar që këto procese të jenë sa efektive ashtu edhe efikase. Zbatimi i mekanizmave të fuqishëm të SC-ë është thelbësor për ruajtjen e standardeve të larta, nxitjen e përmirësimit të vazhdueshëm dhe sigurimin e efektshmërisë së përgjithshme të sistemeve të sigurimit të cilësisë në IAL-të (Lonneke dhe të tjerët., 2020; Henriette dhe të tjerët., 2020; Trunk Širca, 2018; Faqja e internetit e ENQA-s).

Disa metoda dhe mekanizma kyç të SC-së të aplikuar në nivel institucional përfshijnë:

Mohim përgjegjësie: Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm ato të autorit(ve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane të Arsimit dhe Kulturës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjës për to.

- Akreditimin
- Vlerësimin
- Auditimet
- Vetë-vlerësimin
- Vlerësimin e Jashtëm
- Certifikimin
- Sistemet e Menaxhimit të Cilësisë (SMC)
- Rishikimin dhe zhvillimin e kurrikulës
- Vlerësimet e Mësimdhënies dhe të Nxënies
- Mekanizmat e Reagimit (e informatave kthyes) të Studentëve
- Angazhimin e Palëve të Interesit
- Mbledhjen dhe analizën e të dhënave
- Planifikimin Strategjik
- Zhvillimin e politikave dhe procedurave
- Vlerësimin e Shërbimeve Mbështetëse
- Komunikimin e Brendshëm dhe Transparencën
- Zhvillimin dhe Trajnimin Profesional
- Integrimin e teknologjisë

Metodat dhe mekanizmat e monitorimit dhe vlerësimit të SC-së janë thelbësore për disa arsye:

- **Sigurimin e Efektshmërisë:** Vlerësimi i rregullt verifikon që proceset e SC-së janë duke funksionuar sipas synimit dhe duke arritur rezultatet e dëshiruara.
- **Ruajtjen e standardeve të larta:** Monitorimi i vazhdueshëm siguron që proceset akademike dhe administrative t'i përmbahen standardeve të vendosura të cilësisë.
- **Nxitjen e përmirësimit të vazhdueshëm:** Duke identifikuar fushat për përmirësim, IAL-të mund të zbatojnë ndryshime që rrisin cilësinë e përgjithshme të arsimit dhe shërbimeve.
- **Llogaridhënie dhe Transparencë:** Raportimi transparent mbi proceset e SC-së nxit besimin midis palëve të interesuara duke ofruar një pamje të qartë të performancës së institucionit.

Për të monitoruar, vlerësuar dhe përmirësuar në mënyrë efektive mekanizmat e listuara të SC-së, IAL-të duhet të miratojnë një qasje sistematike dhe gjithëpërfshirëse:

- **Auditime dhe Vlerësime të Rregullta:** Kryeni auditime të shpeshta të brendshme dhe të jashtme për të shqyrtuar efektshmërinë e mekanizmave të SC-së. Përdorni këto vlerësime për të identifikuar fushat e përparësive dhe mundësitve për përmirësim.

- **Analiza e Drejtuar nga të Dhënat:** Mblidhni dhe analizoni të dhëna nga burime të ndryshme, të tilla si anketat e studentëve, matjet (metrika) e performancës dhe standardet e jashtme, për të monitoruar efektshmërinë e vazhdueshme të proceseve të SC-së. Përdorni këto të dhëna për të marrë vendime të informuara në lidhje me rregullimet e nevojshme.
- **Lidhjet e Reagimeve (Informatave Kthyesë):** Krijoni mekanizma të qartë për informatat kthyesë që u mundësojnë studentëve, fakultetit dhe palëve të tjera të interesuara të japin kontribut për proceset e SC-së. Rishikoni rregullisht këto informata kthyesë për të identifikuar çështjet dhe fushat për përmirësim.
- **Planet e Veprimit:** Hartoni planet strategjike të veprimit bazuar në gjetjet e auditimeve dhe vlerësimeve. Këto plane duhet të përshkruajnë masa specifike, të caktojnë përgjegjësi dhe të vendosin afate kohore për zbatimin e përmirësimeve.
- **Trajnimi dhe Zhvillimi i Vazhdueshëm:** Sigurohuni që stafi i përfshirë në proceset e SC-së të marrë zhvillim të vazhdueshëm profesional për të qëndruar i përditësuar mbi praktikatat më të mira dhe trendet në zhvillim në sigurimin e cilësisë.
- **Transparenca dhe Komunikimi:** Komunikoni në mënyrë të qartë rezultatet e vlerësimeve të SC-se të gjitha palëve të interesuara përkatëse. Raportet e detajuara mbi gjetjet e auditimit dhe vlerësimit duhet të përfshijnë rekomandime praktike për adresimin e mangësive të identifikuara.
- **Monitorimi i Vazhdueshëm:** Zbatoni një sistem monitorimi të vazhdueshëm për të gjurmuar ecurinë e përmirësimeve të zbatuara. Vlerësoni rregullisht ndikimin e këtyre ndryshimeve për t'u siguruar që ato po arrijnë rezultatet e dëshiruara.

Duke monitoruar dhe vlerësuar sistematikisht mekanizmat e SC-së, IAL-të mund të sigurojnë që proceset e tyre të sigurimit të cilësisë të mbeten dinamike, të përgjegjshme dhe efektive në promovimin e ekselencës në arsim.

4 Përmirësim i Vazhdueshëm në Praktikën Institucionale të Sigurimit të Cilësisë

Përmirësimi i vazhdueshëm është një gur themeli i sigurimit efektiv të cilësisë (SC) në arsimin e lartë, që përfaqëson një përpjekje të vazhdueshme për të përmirësuar programet akademike, proceset administrative dhe efektshmërinë e përgjithshme institucionale. *Metodat e SC-së* të paraqitura në këtë seksion janë procese sistematike që universitetet përdorin për të siguruar që ato përmbushin dhe tejkalojnë standardet e përcaktuara të cilësisë në arsim, kërkim dhe operacione të tjera institucionale. Këto procese janë të lidhura në mënyrë të ndërlikuar me konceptin e përmirësimit të vazhdueshëm. Metodat kyçe të SC-së përfshijnë mbledhjen sistematike të të

dhënave, vetëvlerësimin, vlerësimin e jashtëm, auditimet e cilësisë dhe vlerësimet e synuara të cilësisë, të cilat të gjitha punojnë së bashku për të nxitur një kulturë të ekselencës, përshtatshmërisë dhe përmirësimit të vazhdueshëm brenda institucionit. (Dakovic dhe të tjerët 2021, Punime të rastit të ENQA-s 5 2003, Adina 2014, Trunk Širca 2018, Middlehurst 2001)

4.1 Mbledhja sistematike e të dhënave

Mbledhja e vazhdueshme dhe metodike e të dhënave aplikon një sërë metodash për të mbledhur dhe analizuar informacionin thelbësor për monitorimin dhe përmirësimin e performancës institucionale. Këto metoda përfshijnë anketat e studentëve dhe të diplomuarve(ish-studentëve), të cilat ofrojnë vështrime mbi kënaqësinë dhe rezultatet pas diplomimit; vlerësimet e performancës së fakultetit dhe stafit, të cilat vlerësojnë efektshmërinë e mësimdhënies dhe efikasitetin administrativ; dhe vlerësimet e lëndëve, të cilat mbledhin komentet (informatat kthyes) e studentëve për kurrikulën dhe cilësinë e mësimdhënies. Për më tepër, sistemet e ndjekjes së regjistrimit dhe mbajtjes, së bashku me sistemet e gjurmimit të diplomimit dhe vendosjes në punë, ndihmojnë në matjen e suksesit akademik dhe gatishmërisë për karrierë. Shqyrtimet e dokumentacionit të akreditimit sigurojnë që programet të përmbushin standardet e kërkuara, ndërkohë që gjurmimi i pjesëmarrjes në programet ndërkombëtare dhe mundësitë e të mësuarit gjatë gjithë jetës nxjerr në pah angazhimin global të institucionit dhe përkushtimin për edukimin e vazhdueshëm. Bazat e të dhënave të rezultateve të kërkimit dhe mekanizmat për informatat kthyes të palëve të interesuara kontribuojnë më tej në një kuptim gjithëpërfshirës të ndikimit institucional, me të gjitha të dhënat që sintetizohen përmes tabelave të KPI-se dhe krahasimit të jashtëm për të informuar vendimmarrjen strategjike dhe për të nxitur përmirësimin e vazhdueshëm. Këto metoda grumbullimi ofrojnë bazën për mbledhjen sistematike të të dhënave, duke siguruar që të gjitha aspektet relevante të performancës institucionale monitorohen dhe vlerësohen me saktësi.

Institucionet e arsimit të lartë kanë qaje në një gamë të gjerë burimesh të dhënash që mund të shërbejnë si bazë për një rishikim gjithëpërfshirës të cilësisë. Këto burime përfshijnë anketat e studentëve dhe të diplomuarve (ish-studentëve), vlerësimet e performancës së fakultetit dhe stafit, analizat e të dhënave administrative dhe vlerësimet e kurseve (lëndëve). Për më tepër, institucionet mund të përdorin sistemet e gjurmimit të regjistrimit dhe mbajtjes, sistemet e ndjekjes së diplomimit dhe vendosjes në punë, si dhe rishikimet e dokumentacionit të akreditimit. Burime të tjera të vlefshme të të dhënave përfshijnë ndjekjen e pjesëmarrjes së programeve ndërkombëtare, bazat e të dhënave të rezultateve të kërkimit, mekanizmat e informatave kthyes të palëve të interesuara, të dhënat e pjesëmarrjes në programin e të mësuarit gjatë gjithë jetës, panelet dhe raportet e KPI-se, dhe mbledhjen e të dhënave të standardeve të jashtme. Këto burime të shumëllojshme të të dhënave mundësojnë së bashku një vlerësim të plotë të cilësisë dhe performancës institucionale.

4.2 Rishikimet e Cilësisë

Mohim përgjegjësie: Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm ato të autorit(ve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane të Arsimit dhe Kulturës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjës për to.

Në arsimin e lartë, sigurimi i cilësisë mbahet përmes një sërë llojesh rishikimi, ku secili i shërben një qëllimi të veçantë për të siguruar që institucionet dhe programet të përmbushin standardet rigoroze. Vlerësimet e cilësisë të zbatuara gjatë procesit të rishikimit përfshijnë një qasje sistematike të matjes dhe analizimit të elementeve specifike të cilësisë së arsimit, të tilla si rezultatet e të nxënësve dhe performanca institucionale, për të informuar përmirësimet. Ekzistojnë disa lloje rishikimesh që përfshijnë vlerësimin. Vlerësimet, qoftë vetëvlerësime apo vlerësime të jashtme, ofrojnë një analizë gjithëpërfshirëse të programeve, departamenteve apo institucioneve të tëra për të përcaktuar efektshmërinë dhe cilësinë e tyre të përgjithshme. Akreditimet ofrojnë njohje zyrtare, duke konfirmuar që një institucion ose program plotëson standardet e paracaktuara të cilësisë dhe efektshmërisë. Auditimet janë rishikime formale që vlerësojnë përputhshmërinë e një institucioni me standardet, politikat dhe rregulloret e vendosura, duke siguruar transparencë dhe llogaridhënie. Së fundi, Certifikimet validojnë (vërtetojnë) që programe, institucione ose profesionistë të veçantë plotësojnë standardet e vendosura të industrisë, duke përforcuar më tej kredibilitetin dhe besueshmërinë e ofertave arsimore. Ato synojnë kryesisht kurse joformale të edukimit të vazhdueshëm.

Lloji i Rishikimit	Lloji i Rishikimit të Cilësisë	Shembuj të Institucioneve që Kryejnë Rishikimin
Vlerësimet	Analizë gjithëpërfshirëse e programeve, departamenteve ose institucioneve për të përcaktuar efektivitetin dhe cilësinë e tyre. Vlerësimet mund të zbatohen brenda, si vetë-vlerësime, dhe jashtë nga vlerësimi i jashtëm ose institucioni i akreditimit.	- Agjencia e Sigurimit të Cilësisë për Arsimin e Lartë (QAA) - qaa.ac.uk - Shoqata Evropiane për Sigurimin e Cilësisë në Arsimi i Lartë (ENQA) - enqa.eu - Agjencia e Cilësisë dhe Standardeve të Arsimit Terciar (TEQSA) - teqsa.gov.au - Këshilli Kombëtar i Vlerësimit dhe Akreditimit (NAAC) - naac.gov.in - Agjencia Sllovene për Sigurimin e Cilësisë (NAKVIS) - nakvis.si

Akreditimet	Njohja zyrtare që një institucion ose program i arsimit të lartë plotëson standardet formale të paracaktuara të cilësisë dhe efektshmërisë.	1. Këshilli për Akreditimin e Arsimit të Lartë (CHEA) - chea.org 2. Komisioni i Lartë për të Mësuarit (HLC) - hlcommission.org 3. Agjencia e Cilësisë dhe Standardeve të Arsimit Terciar (TEQSA) - teqsa.gov.au 4. Këshilli Kombëtar i Vlerësimit dhe Akreditimit (NAAC) - naac.gov.in 5. Fondacioni për Akreditimin e Administrimit të Biznesit Ndërkombëtar (FIBAA) - fibaa.org 6. Organizata e Akreditimit e Holandës dhe Flandrës (NVAO) - nvaio.net 7. Agjencia për Sigurimin e Cilësisë dhe Akreditimin Austri (AQ Austria) - aq.ac.at 8. Agjencia Sllovene për Sigurimin e Cilësisë (NAKVIS) - nakvis.si
--------------------	--	---

Certifikimet	Proces i validimit (vërtetimit) që programe, institucione ose profesionistë të veçantë përmbushin standardet e vendosura të industrisë.	1. Fondacioni për Akreditimin e Administrimit të Biznesit Ndërkombëtar (FIBAA) - fibaa.org 2. Shoqata Evropiane për Sigurimin e Cilësisë në Arsimin e Lartë (ENQA) - enqa.eu
---------------------	---	---

4.2.1 Vetëvlerësimi

Vetëvlerësimi është një proces introspektiv në të cilin universiteti vlerëson performancën e tij në lidhje me qëllimet dhe objektivat e tij të përcaktuara. Kjo përfshin një rishikim të plotë të aspekteve të ndryshme të institucionit, duke përfshirë programet akademike, rezultatet e kërkimit, shërbimet e studentëve dhe funksionet administrative.

Procesi i Vetëvlerësimit:

1. **Mbledhja e të Dhënave:** Marrja e të dhënave sasiore dhe cilësore për një sërë masash të performancës, duke përfshirë kënaqësinë e studentëve, normat e diplomimit, kualifikimet e fakultetit dhe rezultatet e kërkimit.
2. **Komentet (Informatat Kthyesë) e Palëve të Interesuara:** Mbledhja e kontributeve nga studentët, mësuesit, stafi, të diplomuarit dhe punëdhënësit për të marrë njohuri (vështrime) mbi opinionet dhe përvojat e tyre.
3. **Rishikimi i Brendshëm:** Krijimi i komiteteve ose grupeve të punës për të shqyrtuar të dhënat dhe komentet e mbledhura, duke i vënë në pah si përparësitë ashtu edhe fushat që duan përmirësim.
4. **Përgatitja e Raportit:** Përpilimi i zbulimeve dhe sugjerimeve në një raport vetëvlerësimi, i cili më pas u shpërndahet palëve përkatëse për të siguruar transparencë dhe përgjegjësi.
5. **Plani i Veprimit:** Krijimi dhe ekzekutimi i strategjive për të zgjidhur problemet e identifikuara dhe për të përmirësuar performancën, duke monitoruar dhe vlerësuar vazhdimisht progresin.

Vetëvlerësimi ofron disa përfitime, duke përfshirë sigurimin e një vështrimi të thellë të brendshëm për përparësitë dhe problemet e organizatës, nxitjen e përmirësimit të vazhdueshëm duke identifikuar fushat që kërkojnë zhvillim dhe promovimin e angazhimit duke inkurajuar përfshirjen aktive dhe llogaridhënien midis fakultetit, stafit dhe studentëve. Për më tepër, ai i lejon universitetit të personalizojë procesin e vlerësimit për t'u fokusuar në prioritetet dhe cilësimet e tij unike. Megjithatë, ka edhe pengesa për t'u marrë parasysh, të tilla si potenciali për njëanshmëri, pasi procesi mund t'i nënshtrohet anësive të brendshme dhe i mungon objektiviteti. Ai gjithashtu mund të jetë intensiv ndaj burimeve, duke kërkuar kohë dhe përpjekje të konsiderueshme nga stafi i brendshëm. Për më tepër, vetëvlerësimi mund të ketë një perspektivë të kufizuar, potencialisht

duke anashkaluar standardet e jashtme dhe standardet më të gjera të industrisë.

4.2.2 Vlerësimi i Jashtëm

Procesi i vlerësimit të jashtëm:

1. **Përgatitja:** Institucioni përpilon dokumentet dhe dëshmitë e performancës së tij, si raportet e vetëvlerësimit, planet strategjike dhe dokumente të tjera përkatëse.
2. **Përzgjedhja e Vlerësuesve:** Procesi përfshin përzgjedhjen e vlerësuesve që janë specialistë të pavarur ose agjenci akredituese, duke verifikuar se nuk ata kanë konflikt interesi me institucionin.
3. **Vizita në Vend (Terren):** Vlerësuesit e jashtëm kryejnë vizita në vend në universitet, duke ndërvepruar me palë të ndryshme të interesuara përmes intervistave, fokus grupeve dhe vëzhgimeve.
4. **Raporti i Vlerësimit:** Vlerësuesit përpilojnë një raport gjithëpërfshirës që përshkruan vëzhgimet, lavdërimet dhe sugjerimet e tyre për përmirësim.
5. **Informatat Kthyes dhe Përcjellja:** Institucioni merr raportin e vlerësimit, vepron sipas sugjerimeve dhe ofron kontribut për procesin e vlerësimit, duke nxitur komunikimin dhe përmirësimin e vazhdueshëm.

Vlerësimi i jashtëm ofron disa përfitime, të tilla si ofrimi i një këndvështrimi objektiv dhe të paanshëm mbi performancën e universitetit, i cili rrit besueshmërinë dhe vërtetësinë e rezultateve të vlerësimit. Ai gjithashtu lejon krahasimin duke krahasuar performancën e institucionit me universitetet e tjera dhe normat e industrisë, duke rritur kështu besimin midis palëve të interesuara, duke përfshirë studentët, prindërit dhe organet financuese, në cilësinë e arsimit të ofruar. Megjithatë, ka pengesa për vlerësimin e jashtëm, duke përfshirë koston e tij potencialisht të lartë për shkak të shpenzimeve për vlerësuesit e jashtëm dhe shpenzimeve të tjera të lidhura. Për më tepër, palët e brendshme të interesit mund t'i rezistojnë vlerësimit të jashtëm për shkak të shqetësimit për inspektimin e jashtëm dhe ekziston rreziku që vlerësuesit e jashtëm të mos e kuptojnë plotësisht kontekstin unik të universitetit, duke çuar në një qasje të vetme që i përshtatet të gjithëve.

4.2.3 Akreditimi

Akreditimi është një proces formal me anë të të cilit një organ i pavarur akreditues vlerëson dhe njeh një institucion ose program për të siguruar që ai përmbush standardet e përcaktuara të cilësisë dhe ekselencës. Ky proces zakonisht përfshin një rishikim të plotë të operacioneve të institucionit, programeve akademike, kualifikimeve të fakultetit dhe shërbimeve të studentëve, i ndjekur nga një vizitë në terren dhe një raport vlerësimi. Akreditimi shërben për të validuar (vërtetuar) besueshmërinë e institucionit, për të rritur reputacionin e tij dhe për të siguruar palët e interesuara se ai i përmbahet standardeve të kërkuara, duke nxitur gjithashtu përmirësimin e vazhdueshëm.

Procesi i Akreditimit:

Mohim përgjegjësie: Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm ato të autorit(ve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane të Arsimit dhe Kulturës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjës për to.

1. **Përgatitja:** Institucioni fillon me mbledhjen dhe organizimin e dokumentacionit dhe dëshmime të nevojshme për performancën e tij akademike dhe operationale. Kjo zakonisht përfshin raporte të vetë-studimit, planet strategjike, përvijimet e kurrikulës, kualifikimet e fakultetit dhe materiale të tjera përkatëse që demonstrojnë respektimin e institucionit ndaj standardeve të vendosura.
2. **Parashtrimi i Aplikacionit:** Institucioni aplikon zyrtarisht për akreditim duke i'a parashtruar dokumentacionin e përpiluar organit akreditues. Ky hap shpesh përfshin plotësimin e pyetësorëve të detajuar dhe sigurimin e të dhënave shtesë që nxjerrin në pah përputhshmërinë e institucionit me kriteret e akreditimit.
3. **Përzgjedhja e Ekipit të Akreditimit:** Përzgjidhet një ekip akreditimi, i përbërë nga ekspertë dhe profesionistë të arsimit të lartë, të cilët janë të pavarur nga institucioni. Këta anëtarë të ekipit zgjidhen me kujdes për t'u siguruar që nuk kanë konflikt interesi dhe posedojnë ekspertizën e nevojshme për të vlerësuar cilësinë e institucionit.
4. **Vizita në Vend (Terren):** Ekipi i akreditimit kryen një vizitë në teren tek institucioni. Gjatë kësaj vizite, ata angazhohen me palë të ndryshme të interesit, duke përfshirë fakultetin, stafin, studentët dhe administratën, përmes intervistave, fokus grupeve dhe vëzhgimeve të drejtpërdrejta. Qëllimi është të verifikohet informacioni i dhënë në dokumentacion dhe të arrihet një kuptim më i thellë i punës së institucionit dhe mjedisit arsimor.
5. **Raporti i Akreditimit:** Pas vizitës në terren, ekipi i akreditimit përgatit një raport të detajuar që përshkruan gjetjet e tyre. Ky raport përfshin si lavdërimet për fushat ku institucioni shquhet ashtu edhe rekomandimet për përmirësim aty ku evidentohen mangësi. Më pas raporti i dorëzohet organit akreditues për shqyrtim.
6. **Vendimi dhe Përcjellja:** Në bazë të raportit të akreditimit, organi akreditues vendos për statusin e akreditimit të institucionit. Institucioni informohet për rezultatin, i cili mund të përfshijë akreditim të plotë, akreditim të kushtëzuar me përmirësime të kërkuara ose refuzim të akreditimit. Institucioni pritët të adresojë çdo rekomandim të dhënë dhe të angazhohet në ndjekjen (përcjelljen) e vazhdueshme për të siguruar përputhjen e vazhdueshme me standardet e akreditimit.

Akreditimi ofron përparësi të shumta, të tilla si validimin e cilësisë së institucionit dhe ofrimin e sigurisë për palë të interesuara, duke përfshirë studentët, prindërit, punëdhënësit dhe organet financuese, se institucioni përmbush standardet e vendosura të ekselencës. Ai gjithashtu lehtëson pranueshmërinë për financim federal, rrit reputacionin e institucionit dhe mbështet përmirësimin e vazhdueshëm duke identifikuar fushat që kërkojnë zhvillim. Megjithatë, procesi i akreditimit mund të jetë intensiv ndaj burimeve, duke kërkuar kohë, përpjekje dhe investime financiare të konsiderueshme. Për më tepër, institucioni mund të përjetojë presion për t'iu përshtatur kriterëve të standardizuar që mund të mos përafrohen plotësisht me misionin dhe qëllimet e tij unike. Pavarësisht këtyre sfidave, akreditimi mbetet një mekanizëm thelbësor për sigurimin e llogaridhënies dhe promovimin e ekselencës në arsimin e lartë.

4.2.4 Certifikimi

Mohim përgjegjësie: Bashkëfinancuar nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm ato të autorit(ve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane të Arsimit dhe Kulturës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbahen përgjegjës për to.

Certifikimi është një qasje e rishikimit të cilësisë që ofron validim (vërtetim) të jashtëm dhe formal të kurseve, programeve ose shërbimeve arsimore specifike të ofruara nga një institucion, duke siguruar që ato të përmbushin standardet e përcaktuara të cilësisë dhe rëndësisë. Ndryshe nga vlerësimet më të gjera institucionale,ifikimi fokusohet në komponentë individuale, si kurset e edukimit të vazhdueshëm ose programet e specializuara, duke konfirmuar se ato përmbushin standardet e larta të pritura në fushë. Qëllimi kryesor i certifikimit është të sigurojë studentët, punëdhënësit dhe palët e tjera të interesuara që ofertat e certifikuara janë të cilësisë së lartë, të rëndësishme për industrinë dhe në përputhje me objektivat arsimore të institucionit.

Procesi i certifikimit:

1. **Përgatitja:** Institucioni fillon duke përzgjedhur kurset ose programet për certifikim dhe duke kuptuar plotësisht kriteret specifike të vendosura nga organi certifikues. Kjo përfshin përafrimin e përmbajtjes së kursit, metodologjive të mësimdhënies dhe proceseve të vlerësimit me standardet e kërkuara dhe përpilimin e dokumentacionit të nevojshë.
2. **Parashtrimi i Aplikacionit:** Institucioni aplikon zyrtarisht për certifikim duke parashtruar dokumentacion të detajuar dhe dëshmi që demonstrojnë përputhjen e kursit ose programit me standardet e certifikimit.
3. **Vlerësimi:** Organi ekstern i certifikimit kryen një vlerësim gjithëpërfshirës të kurseve ose programeve të përzgjedhura. Ky proces mund të përfshijë rishikimin e kurrikulave (planprogrameve), vlerësimin e materialeve mësimore, intervistimin e instruktorëve dhe mbledhjen e komenteve nga studentët për të siguruar që ofertat përmbushin standardet e vendosura të cilësisë.
4. **Vendimi për Certifikim:** Pas vlerësimit, organi i certifikimit vendos nëse kursi ose programi i plotëson kriteret. Pas vlerësimit të suksesshëm, institucionit i jepet certifikimi që është zakonisht i vlefshëm për një periudhë të caktuar.
5. **Mbikëqyrja dhe Rinovimi:** Certifikimi shpesh kërkon monitorim të vazhdueshëm për të siguruar përputhjen e vazhdueshme me standardet. Institucioneve mund t'u duhet t'i nënshtrohen rishikimeve periodike dhe të rinovojnë certifikimin e tyre për të ruajtur vlefshmërinë e tij.

Certifikimi ofron disa përfitime, duke përfshirë rritjen e besueshmërisë së institucionit dhe ofrimin e sigurisë për studentët dhe punëdhënësit se kurset ose programet e certifikuara janë të cilësisë së lartë dhe të përshtatshme për nevojat e industrisë. Ai gjithashtu inkurajon përmirësimin e vazhdueshëm ndërsa institucionet përpiqen të ruajnë dhe rinovojnë certifikimin e tyre. Megjithatë, procesi i certifikimit mund të jetë intensiv ndaj burimeve, që kërkon kohë, përpjekje dhe investime financiare të konsiderueshme dhe mund të shkaktojë ndërprerje të përkohshme gjatë fazës së vlerësimit.

5 Vlerësime Ndërkombëtare dhe Krahësimi

Në një botë gjithnjë e më të globalizuar, universitetet vlerësohen jo vetëm brenda vendeve të tyre,

por edhe në shkallë ndërkombëtare. Renditjet e spikatura globale të universiteteve, të tilla si QS World University Rankings, Times Higher Education (THE) World University Rankings, dhe Renditja Akademike e Universiteteve Botërore (Academic Ranking of World Universities - ARWU), e njohur zakonisht si Renditja e Shangait, luajnë një rol kritik në këtë peizazh vlerësimi ndërkombëtar. Këto renditje ofrojnë një analizë krahasuese të institucioneve bazuar në kritere të ndryshme, duke përfshirë reputacionin akademik, rezultatet e kërkimit, cilësinë e fakultetit dhe perspektivën ndërkombëtare.

Për institucionet e arsimit të lartë, angazhimi me këto vlerësime ndërkombëtare është një pjesë integrale e proceseve të tyre të Sigurimit të Cilësisë (SC). Krahasimi me standardet globale i lejon institucionet të matin performancën e tyre në raport me kolegët në mbarë botën, duke i ndihmuar ata të identifikojnë përparësitë dhe fushat që kanë nevojë për përmirësim. Duke përafruar strategjitë e tyre të SC-së me matjet e përdorura në këto renditje, institucionet mund të përmirësojnë ofertat e tyre arsimore, rezultatet e kërkimit dhe efektshmërinë e përgjithshme institucionale. Për më tepër, të kuptuarit dhe përgjigjja ndaj këtyre renditjeve është thelbësore për universitetet që kërkojnë të tërheqin studentë ndërkombëtarë, fakultet dhe partneritete kërkimore, si dhe për ata që synojnë të sigurojnë financimin dhe të përmirësojnë pozitën e tyre globale. Ky seksion eksploron metodologjitë dhe ndikimet e këtyre renditjeve dhe se si ato shërbejnë si mjete jetike në përmirësimin e vazhdueshëm dhe sigurimin e cilësisë së institucioneve të arsimit të lartë.

Renditja e Universiteteve Botërore të QS-së, botuar nga Quacquarelli Symonds (QS), i vlerëson universitetet në disa metrika (matje) kyçe, duke përfshirë reputacionin akademik, reputacionin e punëdhënësit, raportin fakultet/student, citimet për fakultet, raportin ndërkombëtar të fakultetit dhe raportin e studentëve ndërkombëtarë. Renditjet e Universiteteve Botërore të Times Higher Education (THE) i vlerësojnë universitetet në 13 tregues të performancës në pesë fusha kryesore: mësimdhënie, kërkim, citate, këndvështrim ndërkombëtar dhe të ardhura nga industria. Renditja Akademike e Universiteteve Botërore ([Academic Ranking of World Universities \(ARWU\)](#)), e njohur zakonisht si Renditjet e Shangait (Shanghai Rankings), kryesisht i rendit universitetet bazuar në rezultatin e kërkimit dhe cilësinë, duke marrë parasysh faktorë të tillë si numri i çmimeve Nobel dhe Medaljet e Fushave të fituara nga ish-studentët dhe stafi, prania e studiuesve shumë të cituar dhe numri i artikujve të botuar në revista të nivelit më të lartë.

Renditja e SHBA-ve [U.S. News & World Report Best Global Universities](#) fokusohet në performancën e kërkimit dhe treguesit e reputacionit, duke vlerësuar institucionet në mbarë botën bazuar në kërkimin akademik, reputacionin global dhe rajonal dhe ndikimin e citimit. Renditja [CWTS Leiden Ranking](#) thekson treguesit bibliometrikë, duke vlerësuar universitetet sipas ndikimit të tyre kërkimor dhe përpjekjeve bashkëpunuese. Qendra për Renditjen e Universiteteve Botërore ([Center for World University Rankings \(CWUR\)](#)) i vlerëson institucionet bazuar në cilësinë e arsimit, punësimin e ish-studentëve (të diplomuarve), cilësinë e fakultetit, rezultatet e kërkimit, publikimet me cilësi të lartë, ndikimin dhe citimet. Renditja Uebometrike [Uebometrika: studimi i përmbajtjes së bazuar në ueb-internet] e Universiteteve Botërore ([Webometrics Ranking of World Universities](#)) e publikuar nga Cybermetrics Lab, i vlerëson universitetet bazuar në prezencën dhe ndikimin e tyre në internet, duke reflektuar përkushtimin e institucionit për qasje të hapur në

njohuri. Së fundi, Rrenditjet e NTU-së (Universiteti Kombëtar i Tajvanit) [\[NTU \(National Taiwan University\) Rankings\]](#), të njohur gjithashtu si Renditja e Performancës së Punimeve Shkencore për Universitetet Botërore, përqendrohet në produktivitetin, ndikimin dhe ekselencën e punimeve shkencore të botuara nga universitetet.

6. Përfundim

Zbatimi i procedurave të Sigurimit të Cilësisë (SC) në nivel institucional është thelbësor për ruajtjen dhe rritjen e cilësisë së arsimit të lartë. Këto procedura sigurojnë që programet akademike dhe aktivitetet administrative t'u përmbahen standardeve të vendosura, duke përfituar studentët, fakulteti dhe palët e interesuara. Sistemet efektive të SC-së përfshijnë kryerjen e vlerësimeve të plota të nevojave, përcaktimin e objektivave të qarta, integrimin e standardeve ndërkombëtare, formulimin e procedurave gjithëpërfshirëse dhe angazhimin aktiv të palëve të interesuara gjatë gjithë procesit.

Për të ruajtur standarde të larta dhe për të nxitur përmirësimin e vazhdueshëm, sistemet e SC-së duhet të mbështeten nga monitorimi dhe vlerësimi i vazhdueshëm. Aktivitetet kyçe si akreditimi, vlerësimet, auditimet, vetëvlerësimet dhe vlerësimet e jashtme janë jetike për të siguruar që institucionet jo vetëm i përmbushin, por edhe i tejkalojnë standardet e cilësisë. Përafrimi i procedurave të SC-së me standardet e njohura ndërkombëtarisht, si ISO 9001, siguron një qasje sistematike dhe të përqendruar te klienti që është thelbësore për konkurrueshmërinë globale.

Një infrastrukturë e fuqishme është kritike për mbështetjen e aktiviteteve të SC-së. Kjo përfshin krijimin e departamenteve të dedikuara të SC-së, ofrimin e trajnimeve gjithëpërfshirëse për personelin dhe investimin në teknologjinë e avancuar për të thjeshtësuar menaxhimin dhe analizën e të dhënave. Ndërveprimi i rregullt me palët e interesuara si fakulteti, studentët dhe partnerët e industrisë siguron që metodat e SC-së adresojnë të gjitha aspektet thelbësore të cilësisë së arsimit dhe janë në përputhje me nevojat dhe pritshmëritë e atyre që janë të përfshirë.

Përmirësimi i vazhdueshëm është një aspekt themelor i proceseve të SC-së në arsimin e lartë. Ai përfshin mbledhjen sistematike të të dhënave, vetëvlerësimin, vlerësimet e jashtme, auditimet e cilësisë dhe vlerësimet e synuara. Këto procese u mundësojnë institucioneve të identifikojnë fushat për përmirësim, të zbatojnë ndryshimet e nevojshme dhe të sigurojnë përmirësime të qëndrueshme të cilësisë. Raportimi transparent dhe zbatimi i rekomandimeve nga vlerësimet dhe auditimet janë thelbësore për ruajtjen e llogaridhënies dhe besimit mes palëve të interesuara.

Në fund të fundit, procedurat efektive të SC-së përmirësojnë reputacionin, konkurrencën dhe aftësinë e një institucioni për të përmbushur nevojat në zhvillim të studentëve dhe shoqërisë. Duke i dhënë përparësi sigurimit të cilësisë, institucionet e arsimit të lartë mund të arrijnë ekselencën dhe të nxisin një kulturë të përmirësimit të vazhdueshëm, duke siguruar që ato të mbeten të përgjegjshme dhe përshtatëse në një peizazh global që ndryshon me shpejtësi.

7. Referencat

1. Adina-Petru Pavel, & Sârbu Roxana. (2014). Integrimi i Gjashtë Sigma me Sistemet e Menaxhimit të Cilësisë për zhvillimin dhe përmirësimin e vazhdueshëm të institucioneve të arsimit të lartë. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 143, 643–648. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.456>
2. Biggs, J., & Tang, C. (2011). *Mësimdhënia për të mësuarit cilësor në universitet* (botimi i 4-të). Open University Press.
3. Dakovic, G, dhe Gover A. 2021. *Diversifikimi i sigurimit të jashtëm të cilësisë në EHEA - Reflektimi pas analizës së Rishikimeve të Agjencisë ENQA të kryera në 2020 – 2021*.
4. ENQA Occasional Papers 5. 2003. *Procedurat cilësore në Arsimin e Lartë Evropian*
5. Uebfaqja e ENQA-s. *Faqja kryesore*. Marrë më 1 gusht 2024 nga: <https://www.enqa.eu/>
6. ENQA. (n.d) *Udhëzime për rishikimet e jashtme të agjencive të sigurimit të cilësisë në Zonën Evropiane të Arsimit të Lartë*. Marrë nga: <https://enqa.eu/wp-content/uploads/2013/06/Guidelines-for-external-reviews-of-quality-assurance-agencies-in-the-EHEA.pdf>
7. Harvey, L., & Williams, J. (2010). Pesëmbëdhjetë vite cilësi në arsimin e lartë. *Cilësia në Arsimin e Lartë*, 16(1), 3-36.
8. Liu, S., Tan, M., & Meng, Z. (2015). "Ndikimi i sigurimit të cilësisë në institucionet e arsimit të lartë: Një rishikim i literaturës." *Vlerësimi dhe Zhvillimi i Arsimit të Lartë*, 9(2), 17– 34.
9. Lonneke H. Schellekens, & Gert W. A. van der Heijden. (2020). Sigurimi i cilësisë në arsimin e lartë evropian: Qëllimi, metodat dhe efektet. *Gazeta Evropiane e Arsimit*, 55(2), 273-288. <https://doi.org/10.1111/ejed.12345>
10. Lucander, Henriette, & Cecilia Christersson. (2020). Angazhimi për zhvillimin e cilësisë në arsimin e lartë: një proces për sigurimin e cilësisë së vlerësimit. *Cilësia në Arsimin e Lartë*, 26(2), 135-155. <https://doi.org/10.1080/13538322.2020.1761008>
11. Middlehurst, R. (2001). Implikimet e sigurimit të cilësisë së formave të reja të arsimit të lartë. *Gazeta Evropiane e Arsimit*, 36(3), 325-341
12. Revankar, P. Jun 20, 2024. *Sigurimi i cilësisë (SC): Parimet dhe procesi*. E marrë nga: <https://blog.logrocket.com/product-management/quality-assurance-principles-process/>
13. RODMAN, Karmen, 2010, Razvoj sistemov in instrumentov zagotavljanja kakovosti visokošolskih institucij. p. 273–307. In: *Modeli i menaxhimit efikas të institucionit të arsimit të lartë* (redaktuar nga Nada trunk Širca).
14. Sursock, A. (2015). *Trends 2015: Të mësuarit dhe mësimdhënia në universitetet evropiane*. Shoqata e Universiteteve Evropiane.
15. Trunk Širca, N. 2018. *Amodity of Self-Evaluation Processes*. Lëshuar nga To Know Press.